

Меншік иесі және баспагер:
«Қазақстан Республикасының
Заңнама институты» ММ
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.iz.adilet.gov.kz

сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша
диссертациялардың негізгі ғылыми
нәтижелерін жариялауға арналған
басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы

Түкиев А.С. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан) – (төраға)
Абайділдинов Е.М. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Абызов Р.М. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Белых В.С. – з.ғ.д. (Екатеринбург,
Ресей)
Губин Е.П. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Борчашвили И.Ш. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Мельник Р.С. – з.ғ.д. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Муромцев Г.И. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Рахметов С.М. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Малиновский В.А. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Шерубай Құрманбайұлы – ф.ғ.д.
(Астана, Қазақстан)

Редакциялық алқа құрамы

Құлжабаева Ж.О. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан) – (төраға)
Абылайұлы А. – PhD (Астана,
Қазақстан)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – ҚР еңбек сіңірген
мәдениет қайраткері (Астана,
Қазақстан)
Байниязова З.С. – з.ғ.к. (Саратов,
Ресей)
Досмырза Д.Д. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Елеусізова И.Қ. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Казиев З.Ғ. – з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)
Қоныс В.Т. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Маммадов У.Ю. – з.ғ.к. (Қазан, Ресей)
Мұшанов Т.Е. (Астана, Қазақстан)
Рахымбердин К.Х. – з.ғ.д. (Өскемен,
Қазақстан)
Свободный Ф.К. – з.ғ.к. (Барнаул,
Ресей)
Тегізбекова Ж.Ч. – з.ғ.к. (Бишкек,
Қызығызстан)
Тілембаева Ж.О. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)

Журнал редакциясы

Қолтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
Джамбуршин К.А.
Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігі Ақпарат
және мұрағат комитетінің
БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 11219-Ж 15.11.2010 ж.
(Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі
мен мерзімі №6592-Ж. 07.09.2005 ж.)

Мекен-жайы:

Қазақстан Республикасы,
010000, Астана қ., Мәңгілік ел даңғ.,
8 үй
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

МАЗМҰНЫ

Редакция бағанасы 8

ҚР Әділет министрі М.Б. Бекетаевтың «ҚР кейбір
конституциялық заңдарына мемлекеттік билік тармақтары ара-
сында өкілеттіктерді қайта бөлу мәселелері бойынша өзгерістер
мен толықтырулар енгізу туралы» Конституциялық заңның жобасы
бойынша баяндамасы 11

«Жаршының» мұрағат беттері

Ғ.С. САПАРҒАЛИЕВ Қазақстан Республикасы халықаралық
құқығының өзекті проблемалары 13

А. СӘЛІМГЕРЕЙ Қазақстан Республикасы халықаралық
құқығының өзекті проблемалары және қазақстандық халықаралық
ғылыммен өзара іс-қимыл мәселелері 22

Конституциялық және әкімшілік құқық

К.А. ИШЕКОВ (Мәскеу қ., Ресей) Адами өлшем тұрғысында
жаңғырту процестері 34

Й. ПУДЕЛЬКА, Й. ДЕППЕ (Берлин қ., Германия) Орталық
Азиядағы даму процесіндегі жалпы әкімшілік құқық 40

Азаматтық, азаматтық процестік құқық

Х.-Й. ШРАММ (Висмар қ., Германия) Мәмілелердің
жарамсыздығы және азаматтық-құқықтық айналымның
тұрақтылығы 50

M. KRAUSENBOECK Common law, civilian legal systems and
mixed legal systems: implications for the implementation of elements
of english law in Kazakhstan (Жалпы құқық, азаматтық құқықтық
жүйелер мен аралас құқықтық жүйелер: Қазақстанда ағылшын
құқығы элементтерін пайдалану салдары) 59

А. АЛИЕВ (Киль қ., Германия) Ағылшын, неміс, ресей және
эзербайжан құқығында мән-жайлар елеулі өзгерген кезде шарт
бостандығын шектеу 66

Е.В. НЕСТЕРОВА Ағылшын құқығы ережелері және
еуропалық жеке құқықтың модельдік қағидалары негізінде
Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша шартты бұзғаны
үшін жауапкершілікті құқықтық реттеуді жетілдіру бағыттары 78

В.Т. ҚОНЫС, М.М. ТАСТАНОВА Ратификацияланған
халықаралық шарттардағы иммигрант балалардың тууын және атын
тіркеу құқығы туралы нормаларды Қазақстан Республикасының
ұлттық заңнамасына имплементтеудің кейбір мәселелері туралы 86

С. Ж. ӘБДІРАХМАНОВА «Адалдық» және «эстоппель»
ұғымдарының арақатынасы 96

Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс

С.М. РАХМЕТОВ Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес
мәселелері бойынша халықаралық конвенциялардың нормаларын
Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасына импле-
менттеу барысы туралы 102

А.Н. АХПАНОВ, А.Л. ХАН Қорғалуға құқығы бар куә
адвокатының қылмыстық істер бойынша міндетті қатысуы
жағдайлары туралы 110

Ш.Ж. КЕНЖЕТАЕВ Қазақстан Республикасының
қылмыстық процестік кодексіндегі куәгер 116

О.В. КОЛОС (Ирпень қ., Украина) Қылмыстық құқық
бұзушылықтардың бірнеше рет жасалуы: заңнамалық дефиниция
проблемасы 122

Ф.М. РАХМИТОВ Қазақстан Республикасында адвокаттар
қызметін одан әрі жетілдіру мәселесіне 129

Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану

М.А. СӨРСЕМБАЕВ ХЕҰ конвенцияларының және
қазақстандық еңбек құқығының нормаларын жетілдіру қажеттігі
туралы 135

С.Ж. АЙДАРБАЕВ ТМД Экономикалық Сотының құқықтық
мәртебесі проблемалары (Сотты реформалау) 140

А. АБЫЛАЙҰЛЫ Қазақстан Республикасында «халықаралық шарттардың қолданылу тәртібі мен талаптарын» түсіндірудің кейбір мәселелері.....	147
Ж.Ч. ТЕГІЗБЕКОВА (Бішкек қ., Қырғыз Республикасы) Қарулы қақтығыс және ішкі шиеленіс жағдайлары кезеңінде отбасы құқықтарын халықаралық-құқықтық қорғау.....	156
А. PECORARO (Италия) The reach of international investment agreements: Kazakhstan and the umbrella clause (Халықаралық инвестициялық келісімдерге қол жеткізу: Қазақстан және «қолшатыр ескертпесі»).....	166
Құқықтық мониторинг	
И.Қ. ЕЛЕУСІЗОВА, А.Ө. ҚАЛИЕВА Қазақстан Республикасының банктік заңнамасына құқықтық мониторингтің кейбір мәселелері.....	180
А.Қ. ҚАНАТОВ, Е.К. АХМЕТОВ Есірткі айналымы саласындағы мемлекеттік саясаттың проблемалық аспектілеріне (заңнаманың мониторингі).....	190
Г.Б. ҚЫСЫҚОВА, Н.Н. ОМАРОВА Қазақстан Республикасының арнайы экономикалық аймақтар туралы заңнамасының жеке нормаларын басқа елдердің заңнамасымен салыстыру: құқықтық мониторинг шеңберіндегі талдау.....	198
Мемлекеттік тілдегі заң шығармашылығы практикасынан	
М.А. АЙЫМБЕТОВ Заңнама термині: нақтылық және үйлесімділік.....	206
Д.М. ШЫҢҒЫСБАЕВА, Н.Ә. БАЙКӘРІМОВА ҚР Азаматтық кодексінің мемлекеттік тілдегі мәтінін стилистикалық тұрғыдан зерделеу.....	210
Жас ғалым мінбері	
Ф.Р. АХМЕДЖАНОВ Сотқа дейінгі іс жүргізуде сот бақылауының шектерін кеңейту бойынша шаралар туралы.....	215
Қ.Қ. САБИРОВ Жанжалды шешудің баламалы тәсілдерін құқықтық реттеуде бірыңғай тәсіл қажеттілігі туралы.....	220
Ғылыми өмір хроникасы	
2017 жылғы 16 наурызда Астана қ. Н.А. Шәйкеновтің 70 жылдығына арналған «Құқықтық мемлекет құру процесінде жеке адам құқықтарын қамтамасыз ету» («Шәйкенов оқулары») тақырыбында өткен халықаралық ғылыми-практикалық конференция туралы ақпараттық хабарлама.....	226
2017 жылғы 11 сәуірде Алматы қ. Ғылым күніне арналған «Қазақстан ғылымы Жаңғырту:3.0 жағдайында» тақырыбында өткен форум туралы ақпараттық хабарлама.....	230
2017 жылғы 4 мамырда өткізілген «ҚР азаматтық заңнамасының өзекті өзгерістеріне шолу» атты вебинар туралы ақпараттық хабарлама.....	234
2017 жылғы 17 мамырда өткізілген «Заңдардың құқықтық мониторингінің ерекшеліктері» атты вебинар туралы ақпараттық хабарлама.....	236
2017 жылғы 25 мамырда өткізілген «Адвокаттардың қылмыстық процеске қатысуының өзекті мәселелері» атты вебинар туралы ақпараттық хабарлама.....	237
Библиография	
И. Елеусізова мен Д. Тұрлыбектің «Контрафактная продукция и параллельный импорт в Республике Казахстан и иных странах Евразийского Экономического Союза» тақырыбындағы монографиясына рецензия (LAP Lambert Academic Publishing, 2017).....	239
«Международная интеграция и интеграционное право» / В.А. Шамахов, В.П. Киреленко, С.Ю. Кашкиннің жалпы ред. - СПб., 2017. – 880 б. оқулығына рецензия.....	240
Даналық ойлар	242

Собственник и издатель:

ГУ «Институт законодательства
Республики Казахстан»

Издается с 2006 года

Все материалы журнала размещаются
на сайте www.iz.adilet.gov.kz
Включен в перечень изданий
для публикации основных научных
результатов диссертаций
по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894
от 30.05.2013 г.)

Состав Редакционного совета

Тукчиев А.С. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан) – (председатель)
Абайдельдинов Е.М. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)

Абызов Р.М. – д.ю.н. (Москва, Россия)

Белых В.С. – д.ю.н. (Екатеринбург,
Россия)

Губин Е.П. – д.ю.н. (Москва, Россия)

Мурчаев И.Ш. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)

Мельник Р.С. – д.ю.н. (Киев, Украина)

Моисеев А.А. – д.ю.н. (Москва, Россия)

Муромцев Г.И. – д.ю.н. (Москва,
Россия)

Рахметов С.М. – д.ю.н. (Астана, Ка-
захстан)

Малиновский В.А. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)

Шерубай Күрманбайұлы – д.ф.н.
(Астана, Казахстан)

Состав Редакционной коллегии

Кулжабаева Ж.О. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан) – (председатель)

Абылайұлы А. – PhD (Астана, Казах-
стан)

Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)

Айымбетов М.А. – заслуженный дея-
тель культуры РК (Астана, Казахстан)

Байниязова З.С. – к.ю.н. (Саратов,
Россия)

Досмырза Д.Д. – к.ю.н. (Астана, Ка-
захстан)

Елеусизова И.К. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан)

Казиев З.Г. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан)

Конусова В.Т. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан)

Маммадов У.Ю. – к.ю.н. (Казань,
Россия)

Мушанов Т.Е. (Астана, Казахстан)

Рахимбердин К.Х. – д.ю.н. (Усть-
Каменогорск, Казахстан)

Свободный Ф.К. – к.п.с.н. (Барнаул,
Россия)

Тегизбекова Ж.Ч. – к.ю.н. (Бишкек,
Кыргызстан)

Тлембаева Ж.У. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан)

Редакция журнала

Колтубаева Г.Б.

Ермек А.Б.

Жумагелдина Б.Ж.

Байленова А.К.

Джамбуриш К.А.

Свидетельство о постановке
на учет СМИ № 11219-Ж
от 15.11.2010 г. Комитета информации
и архивов Министерства культуры
и информации Республики Казахстан
(№ и дата первичной постановки на учет
№6592-Ж. 07.09.2005 г.)

Адрес:

Республика Казахстан,
010000, г. Астана, пр. Мәңгілік ел, д. 8
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43

E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

www.iz.adilet.gov.kz

СОДЕРЖАНИЕ**Колонка редакции** 9

Доклад Министра юстиции РК М.Б. Бекетаева по проекту Конституционного Закона «О внесении изменений и дополнений в некоторые конституционные законы Республики Казахстан по вопросам перераспределения полномочий между ветвями государственной власти» 11

Архивные страницы «Вестника»

Г.С. САПАРГАЛИЕВ Актуальные проблемы международного права Республики Казахстан 13

А. САЛИМГЕРЕИ Актуальные проблемы международного права Республики Казахстан и вопросы взаимодействия с казахстанской международно-правовой наукой 22

Конституционное и административное право

К.А. ИШЕКОВ (г. Москва, Россия) Модернизационные процессы в контексте человеческого измерения 34

Й. ПУДЕЛЬКА, Й. ДЕППЕ (г. Берлин, Германия) Общее административное право в Центральной Азии в процессе развития 40

Гражданское и гражданско-процессуальное право

Х.-Й. ШРАММ (г. Висмар, Германия) Недействительность сделок и стабильность гражданско-правового оборота 50

М. KRAUSENBÖCK Common law, civilian legal systems and mixed legal systems: implications for the implementation of elements of english law in Kazakhstan (Общее право, гражданские правовые системы и смешанные правовые системы: последствия для применения элементов английского права в Казахстане) 59

А. АЛИЕВ (г. Киль, Германия) Ограничение свободы договора при существенном изменении обстоятельств в английском, немецком, российском и азербайджанском праве 66

Е.В. НЕСТЕРОВА Направления совершенствования правового регулирования ответственности за нарушение договора по законодательству Республики Казахстан на основе положений английского права и модельных правил европейского частного права 78

В.Т. КОНУСОВА, М.М. ТАСТАНОВА О некоторых проблемах имплементации норм ратифицированных международных договоров о праве детей иммигрантов на регистрацию рождения и имя в национальное законодательство Республики Казахстан 86

С.Ж. АБДРАХМАНОВА Соотношение понятий «добросовестность» и «эстоппель» 96

Уголовное право и уголовный процесс

С.М. РАХМЕТОВ О ходе имплементации норм международных конвенции по вопросам борьбы с коррупцией в уголовное законодательство Республики Казахстан 103

А.Н. АХПАНОВ, А.Л. ХАН О случаях обязательного участия по уголовным делам адвоката свидетеля, имеющего право на защиту 110

Ч.Д. КЕНЖЕТАЕВ Понятий в уголовно-процессуальном кодексе Республики Казахстан 116

О.В. КОЛОС (г. Ирпень, Украина) Неоднократность уголовных правонарушений: проблемность законодательной дефиниции 122

Ф.М. РАХМИТОВ О некоторых аспектах дальнейшего совершенствования адвокатской деятельности в Республике Казахстан 129

Международное право и сравнительное правоведение

М.А. САРСЕМБАЕВ О необходимости совершенствования норм конвенций МОТ и казахстанского трудового права 135

С.Ж. АЙДАРБАЕВ Проблемы правового статуса Экономического Суда СНГ (Реформирование суда) 140

А.АБЫЛАЙҰЛЫ О некоторых вопросах толкования «порядка и условий действия международных договоров» в Республике Казахстан 147

Ж.Ч. ТЕГИЗБЕКОВА (г. Бишкек, Кыргызская Республика) Международно-правовая защита семейных прав в период вооруженных конфликтов и ситуаций внутренней напряженности.....	156
--	-----

А. PECORARO (Италия) The reach of international investment agreements: Kazakhstan and the umbrella clause (Достижение международных инвестиционных соглашений: Казахстан и «зонтичная оговорка»).....	166
--	-----

Правовой мониторинг

И.К. ЕЛЕУСИЗОВА, А.У. КАЛИЕВА Некоторые вопросы правового мониторинга банковского законодательства Республики Казахстан.....	180
---	-----

А.К. КАНАТОВ, Е.К. АХМЕТОВ К проблемным аспектам государственной политики в сфере оборота наркотиков (мониторинг законодательства).....	190
--	-----

Г.Б. КЫСЫКОВА, Н.Н. ОМАРОВА Сравнение отдельных норм законодательства о специальных экономических зонах Республики Казахстан с законодательством иных стран: анализ в рамках правового мониторинга.....	198
--	-----

Из практики законотворчества на государственном языке

М. АЙЫМБЕТОВ Законодательный термин: конкретность и гармоничность.....	206
---	-----

Д.М. ШЫНГЫСБАЕВА, Н.А. БАЙКАРИМОВА Изучение стилистики текста Гражданского кодекса РК на государственном языке.....	210
--	-----

Трибуна молодого ученого

Ф.Р. АХМЕДЖАНОВ О мерах по расширению пределов судебного контроля в досудебном производстве.....	215
---	-----

К.К. САБИРОВ О необходимости единого подхода в правовом регулировании альтернативных способов разрешения конфликтов.....	220
---	-----

Хроника научной жизни

Информационное сообщение о международной научно-практической конференции на тему «Обеспечение прав личности в процессе формирования правового государства», посвященной 70-летию Шайкенова Н.А. («Шайкеновские чтения») 16 марта 2017 года, г. Астана.....	227
--	-----

Информационное сообщение о форуме «Наука Казахстана в условиях Модернизации: 3.0», посвященном Дню науки, 11 апреля 2017 года, г. Алматы.....	232
---	-----

Информационное сообщение о вебинаре на тему «Обзор актуальных изменений гражданского законодательства РК», 4 мая 2017 года.....	234
---	-----

Информационное сообщение о вебинаре на тему «Особенности проведения правового мониторинга законов», 17 мая 2017 года.....	236
---	-----

Информационное сообщение о вебинаре на тему «Актуальные вопросы участия адвокатов в уголовном процессе», 25 мая 2017 года.....	238
--	-----

Библиография

РЕЦЕНЗИЯ на монографию И. Елеусизовой и Д. Тұрлыбек на тему: «Контрафактная продукция и параллельный импорт в Республике Казахстан и иных странах Евразийского Экономического Союза» (LAP Lambert Academic Publishing, 2017).....	239
---	-----

РЕЦЕНЗИЯ на учебник «Международная интеграция и интеграционное право» / Под общ. ред. В.А. Шамахова, В.П. Киреленко, С.Ю. Кашкина. - СПб., 2017. - 880 с.....	240
---	-----

Мудрые мысли	242
---------------------------	-----

Owner and publisher:
SI «Legislation Institute
of the Republic of Kazakhstan»
Published since 2006
All journal materials are placed
on the website
www.iz.adilet.gov.kz

Included in the list of publications of basic
scientific results of dissertations on legal
sciences (Order CCES MES RK №894
from 05.30.2013)

Editorial Council members

Tukiyev A.S. – c.j.s. (Astana, Kazakhstan)
– (Chairman)
Abaydeldinov E.M. – d.j.s. (Astana,
Kazakhstan)
Abyzov R.M. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Belih V.S. – d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)
Gubin E.P. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Borchashvili I.Sh. – d.j.s. (Astana, Ka-
zakhstan)
Melnik R.S. – d.j.s. (Kiev, Ukraine)
Moiseev A.A. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Muromcev G.I. – d.j.s. (Moscow, Russian)
Rahmetov S.M. – d.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Malinovskiy V.A. – d.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Sherubai Kurmanbaiuly – d.ph.s.
(Astana, Kazakhstan)

Editorial Board members

Kulzhabayeva Zh.O. – c.j.s. (Astana,
Kazakhstan) – (Chairman)
Abylaiuly A. – PhD (Astana, Kazakhstan)
Azer Aliyev – PhD (Kiel, Germany)
Aiymbetov M.A. – Honored Worker of
Culture of Kazakhstan, (Astana, Kazakh-
stan)
Bainiyazova Z.S. – c.j.s. (Saratov, Rus-
sian)
Dosmyrza D.D. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Eleussizova I.K. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Kaziyev Z.G. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Konusova V.T. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)
Mammadov U.Y. – c.j.s. (Kazan', Rus-
sian)
Mushanov T.E. (Astana, Kazakhstan)
Rakhimberdin K.H. – d.j.s. (Ust-Kame-
nogorsk, Kazakhstan)
Svobodniy F.K. – c.ps.s. (Barnaul, Rus-
sian)
Tegizbekova Zh.Ch. – c.j.s. (Bishkek,
Kyrgyzstan)
Tlembaeyva Zh.U. – c.j.s. (Astana, Ka-
zakhstan)

The editorial staff

Koltubayeva G.B.
Yermek A.B.
Zhumageldina B.Zh.
Bailenova A.K.
Dzhamburshin K.A.
The certificate of registration of mass media
№11219-G from 15.11.2010 from
the Committee of Information and Archives
of the Ministry of Culture and Information
of the Republic of Kazakhstan
(Number and date of primary registration
№6592-Zh.07.09.2005.)

Address:

The Republic of Kazakhstan,
010000, Astana, Mangilik el pr., 8
tel.: 8 (7172) 74-02-06
fax: 8 (7172) 74-14-43
e-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

CONTENT

Editorial10

*Report of Minister of justice Beketayev M.B. on draft of
Constitutional Law «On introducing amendments and additions to
some constitutional laws of Republic of Kazakhstan on the issues of
redistribution of powers between the branches of state authority»*.....12

Archive «Bulletin» pages

G.SAPARGALIYEV Actual problems of international law of the
Republic of Kazakhstan.....13

A. SALIMGEREY Issues of international law in the Republic
of Kazakhstan and issues of interaction with kazakhstan international
legal science.....22

Constitutional and Administrative Law

K.A. ISHEKOV (Moscow, Russia) Modernization processes in
the context of the human dimension.....34

J. PUDELKA, J. DEPPE (Berlin, Germany) General
administrative law in Central Asia in the development process.....40

Civil and Civil Procedural Law

H.-J. SCHRAMM (Wismar, Germany) Invalidity of transactions
and stability of civil law turnover.....50

M. KRAUSENBOECK Common law, civilian legal systems and
mixed legal systems: implications for the implementation of elements
of English law in Kazakhstan.....59

A. ALIYEV (Keel, Germany) The restriction of freedom of
contract under a substantial change of circumstances in English,
German, Russian and Azerbaijani law.....66

Y.V. NESTEROVA The directions to improve legal regulation of
liability for breach of contract under the legislation of the Republic of
Kazakhstan based on the provisions of English law and the model rules
of European private law.....78

V.T. KONUSOVA, M.M. TASTANOVA Regarding some issues
of the implementation of the norms of ratified international treaties on
the right of immigrant children to register births and the name in the
national legislation of the Republic of Kazakhstan.....86

S.Zh. ABDRAKHMANOVA Relation of concepts of «Bona
fides» and «estoppel».....96

Criminal law and Criminal procedure

S.M. RAKHMETOV The implementation of the norms of the
international convention on combating corruption in the criminal
legislation of the Republic of Kazakhstan.....103

AN. AKHPANOV, A.L. KHAN About the instances of obligatory
participation in the criminal cases of an advocate of witness, having the
right of defense.....110

C.D. KENJETAEV The witness in the Criminal procedural code
the Republic of Kazakhstan.....116

O.V. KOLOS (Irpın, Ukraine) Repeated criminal offenses: the
problem of legal definition.....122

F.M. RAKHMITOV Issues of improvement of advocate's
activities in the Republic of Kazakhstan.....129

International and Comparative law

M.A. SARSEMBAYEV The need to improve standards of ILO
conventions and the Kazakhstan labor law.....135

C.Zh. AIDARBAYEV Problems of legal status of the Economic
Court of the CIS (Reform of the court).....140

A. ABYLAIULY Some questions of interpretation of the procedure and conditions of application of treaties in the Republic of Kazakhstan.....	147
Zh.Ch. TEGIZBEKOVA (Bishkek, Republic of Kyrgyzstan) The international legal protection of family rights in the period of armed conflicts and internal tensions.....	156
ALBERTO PECORARO (Italy) The reach of international investment agreements: Kazakhstan and the umbrella clause.....	166

Legal monitoring

I.K. ELEUSSIZOVA, A.U. KALIEVA Some issues of legal monitoring of banking legislation of the Republic of Kazakhstan.....	180
A.K. KANATOV, E.K. AKHMETOV Problematic aspects of the state policy in the scope of drug trafficking (monitoring of legislation).....	190
G.B. KYSSYKOVA, N.N. OMAROVA Comparison of separate standards of the legislation on special economic zones of the Republic of Kazakhstan with the legislation of other countries: the analysis within legal monitoring.....	198

Lawmaking practice in the official language

M. AYYMBETOV Terms of the law: specificity and harmony.....	206
D.M. SHYNGYSBAYEYA, N.A. BAIKARIMOVA Studying of stylistics of the text of the Civil code of the Republic of Kazakhstan in the state language.....	210

Young scholar tribune

F.R. AKHMEDZHANOV The measures for expanding the scope of judicial control in pre-trial proceedings.....	215
K.K. SABIROV The necessity of a single approach to legal regulation of certain alternative methods of conflict resolution.....	220

The Chronicle of Scientific Life

Information note about the International scientific and practical conference on «Ensuring the rights of the individual in the process of the formation of the rule-of-law state», dedicated to the 70th anniversary of N.A. Shaykenov («Shaykenov Readings») March 16, 2017, Astana.....	229
Information note about the forum «Science of Kazakhstan under the conditions of modernization: 3.0» Dedicated to the Day of Science, Almaty, April 11, 2017.....	233
Information note about the webinar on the topic: «Review of actual changes in civil legislation of the Republic of Kazakhstan», May 4, 2017.....	235
Information note about the webinar on the topic: «Features of the legal monitoring of laws», May 17, 2017.....	237
Information note about the webinar on the topic: «Actual issues of the participation of lawyers in criminal proceedings», May 25, 2017.....	238

Bibliography

REVIEW on the monograph of I. Yeleusizova and D. Turlybek on the topic: «Counterfeit products and parallel imports in the Republic of Kazakhstan and other countries of the Eurasian Economic Union» (LAP Lambert Academic Publishing, 2017).....	239
REVIEW on the «International Integration and Integration Law» textbook / Under the total. ed. of V.A. Shamakhov, V.P. Kirelenko, S.Yu. Kashkin. - SPb., 2017. - 880 p.....	240

Wise thoughts	242
----------------------------	-----

ЕСІРТКІ АЙНАЛЫМЫ САЛАСЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫҢ ПРОБЛЕМАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІНЕ (ЗАҢНАМАНЫҢ МОНИТОРИНГІ)

Алмас Қанатұлы Қанатов

Қазақстан Республикасы Заңнама институтының
Құқықтық мониторинг орталығының жетекші ғылыми қызметкері,
з.ғ.к., Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: kahatov_76@mail.ru

Ерлан Кадіржанұлы Ахметов

Қазақстан Республикасы Заңнама институтының
Құқықтық мониторинг орталығының ғылыми қызметкері, құқық магистрі,
Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: e.akhmetov@adilet.gov.kz

Түйін сөздер: есірткі заттар; психотроптық заттар; Қазақстан Республикасында бақылау жасалуға жататын Есірткі; психотроптық заттар мен прекурсорлар тізімі; қызметті жүзеге асыру туралы шарттар; есірткі, психотроптық заттардың, сол тектестер мен прекурсорлардың заңсыз айналымы; нашақорлық.

Аннотация. Осы мақалада 1998 жылы қабылданған және жекелеген ережелері қазіргі уақытта ескі заңды күшіне ие екені ескертілуі тиіс, Қазақстан Республикасы «Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы» Заңына пәнді толық талдау (мониторинг) беріледі.

Қолданыстағы халықаралық және ұлттық заңнаманың, заңи және арнайы әдебиеттің, есірткі аясындағы мемлекеттік саясат саласындағы құқық қолдану тәжірибесінің көп мөлшерін қабылдаудың нәтижелілігі үшін, талдау материал шартты түрде үш бөлімге бөлінеді: 1. Зерттелетін саладағы Қазақстан территориясында қалыптасқан заңнаманың талдауы; 2. Қолданыстағы ҚР «Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы» Заңының жекелеген кемшіліктері; 3. Ұлттық заңнаманы жетілдіру бойынша ұсынымдар.

К ПРОБЛЕМНЫМ АСПЕКТАМ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ В СФЕРЕ ОБОРОТА НАРКОТИКОВ (МОНИТОРИНГ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА)

Канатов Алмас Канатович

Ведущий научный сотрудник Центра правового мониторинга
Института законодательства Республики Казахстан,
к.ю.н., г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: kahatov_76@mail.ru.

Ахметов Ерлан Кадиржанович

Научный сотрудник Центра правового мониторинга
Института законодательства Республики Казахстан, магистр права,
г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: e.akhmetov@adilet.gov.kz.

Ключевые слова: наркотические средства; психотропные вещества; список наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров, подлежащих контролю в Республике Казахстан; незаконный оборот наркотических средств, психотропных веществ, их аналогов и прекурсоров; токсикомания.

Аннотация. В данной статье предметно дается детальный анализ (мониторинг) Закона Республики Казахстан «О наркотических средствах, психотропных веществах, их аналогах и прекурсорах и мерах противодействия их незаконному обороту и злоупотреблению ими», который был принят еще в 1998 году и, надо отметить, отдельные положения которого, в настоящее время, имеют архаичную юридическую природу.

Для результативности восприятия большого пласта действующего международного и национального законодательства, юридической и специальной литературы, правоприменительной практики в области государственной политики в наркосфере, аналитический материал условно будет разделен на три части: 1. Анализ сложившегося на территории

Казахстана законодательства в исследуемой области; 2. Отдельные недостатки действующего Закона РК «О наркотических средствах, психотропных веществах, их аналогах и прекурсорах и мерах противодействия их незаконному обороту и злоупотреблению ими»; 3. Рекомендации по совершенствованию национального законодательства.

PROBLEMATIC ASPECTS OF THE STATE POLICY IN THE SCOPE OF DRUG TRAFFICKING (MONITORING OF LEGISLATION)

Kanatov Almas Kanatovich

Leading researcher at the Center for legal monitoring of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan, Candidate of Juridical Sciences, Astana, the Republic of Kazakhstan; e-mail: kahanov_76@mail.ru.

Akhmetov Erlan Kadirzhanovich

Researcher at the Center for legal monitoring of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan, master of law, Astana, the Republic of Kazakhstan; e-mail: e.akhmetov@adilet.gov.kz.

Keywords: drugs, psychotropic substances, list of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors subject to control in the Republic of Kazakhstan, illegal turnover of narcotic drugs, psychotropic substances, their analogs and precursors, drug addiction.

Abstract. In this article, given detailed analysis (monitoring) of the Law of the Republic of Kazakhstan «On Narcotic Drugs, Psychotropic Substances, their analogues and precursors and counter measures of their illegal turnover and their abuse» is given in detail, which was adopted 1998 and, which, at present, have an archaic legal nature.

For the effectiveness of the perception of a large stratum of existing international and national legislation, legal and specialized literature, law enforcement practices in the field of state policy of narcotic drugs, the analytical material will be conditionally divided into three parts: 1. Analysis of the legislation in the territory of Kazakhstan in the research area; 2. Certain limitations of the current Law of the Republic of Kazakhstan «On Narcotic Drugs, Psychotropic Substances, their analogues and precursors and counter measures of their illegal turnover and their abuse»; 3. Recommendations for improving national legislation.

Қазақстанның 2050 жылға дейінгі даму стратегиясында халықтың денсаулығы жүйенің бар болуын және оның жұмыс істеуін қамтамасыз ететін маңызды игіліктерінің бірі деп атап өтілген. «Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы» Қазақстан Республикасының Заңы наркологиялық жәрдем берудің және халық денсаулығын, қоғамдық және мемлекеттік қауіпсіздігін қорғаудың кепілі болып табылады. Осы заңнамалық акт мемлекеттің есірткі саясатындағы және одан туындайтын сабақтас оқиғалар мен үдерістердің қатынасын айқындайды.

Бұл зерттеуде жоғарыда көрсетілген, 1998 жылы қабылданған және бүгінгі таңда ескірген заңи сипатқа ие жекелеген ережелері бар Заңның толық талдауы (мониторингі) көрсетілген.

Қолданыстағы халықаралық және ұлттық заңнаманың, заңды және арнайы әдебиеттің, мемлекеттің есірткі саласындағы саясатының құқық қолдану практикасының кең ауқымын нәтижелі қабылдау үшін талдамалы материал шартты түрде үшке

бөлінді: 1. Зерттеліп отырған саладағы Қазақстан территориясында қалыптасқан заңнаманы талдау. 2. Қолданыстағы «Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жекелеген кемшіліктері. 3. Ұлттық заңнаманы жетілдіру жөніндегі ұсынымдар.

Сонымен.

1. Зерттеліп отырған саладағы Қазақстан территориясында қалыптасқан заңнаманың талдауы келесіні көрсетті.

ҚР Президентінің 2009 жылғы 24 тамыздағы № 858 жарлығымен Қазақстан Республикасының 2010 жылдан 2020 жылға дейінгі кезеңге арналған құқықтық саясат тұжырымдамасы бекітілді, ол, өз кезегінде ҚР Конституциясының 1-бабының 40-тармағымен ұштасады. Тұжырымдамада ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге, оның ішінде терроризмнің, нәсілдік және діни экстремизмнің таралуын, заңсыз көші-қонның, **нашақорлық пен есірткі бизнесінің**, адам саудасының, компьютерлік қылмыстардың, атыс қаруын заңсыз жасау мен оның айналымының,

сыбайлас жемқорлық сипаттағы, сондай-ақ ақша жылыстату саласына жататын халықаралық қылмыстардың алдын алуға және болдырмауға бағытталған құқықтық нормаларды уақтылы енгізу және дұрыс қолдану жөніндегі жалғастыру құқық қорғау және сот жүйелерін, құқық қорғау институттарын дамытудың негізгі бағыттардың бірі болып табылады. Сонымен қатар, бас бостандығынан айырылғандарды қоғамдық пайдалы еңбекке және/немесе оқытуға, әлеуметке қосу, оның ішінде есірткіге қарсы, алкогольге қарсы мазмұндағы әлеуметтік бағдарламаларға тарту арқылы не әлеуметтік белсенді қызметтің өзге түрлерімен жұмыспен қамту проблемаларын шешу өзекті болып табылады¹.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы №922 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарында халықаралық терроризмге, діни экстремизмге, халықаралық есірткі бизнесіне және заңсыз көші-қонға қарсы күрес саласындағы ынтымақтастыққа ерекше назар аударылатын, орта мерзімді перспективаның компоненттері болып табылатын есірткі бизнесіне және нашақорлыққа қарсы күрес Қазақстан Республикасының даму жоспарының басым бағыты болып айқындалды.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 8 желтоқсандағы №387 Жарлығымен Қазақстан Республикасындағы бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған және пробация қызметінде есепте тұрған азаматтарды әлеуметтік оңалтудың 2017-2019 жылдарға арналған кешенді стратегиясы бекітілді. Осы Жарлық «Ұлт Жоспары – 100 нақты қадамының» 33-ші қадамын іске асыру мақсатында әзірленді. Кешенді стратегияның мақсаты – бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған және пробация қызметінде есепте тұрған адамдарды кешенді әлеуметке қосудың ұлттық жүйесін құру, оны тиімді іске асыру үшін қайталап қылмыс жасау деңгейін азайтуға ықпал ететін жағдайлар жасау болып табылады².

Атап айтқанда, бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған және пробация қызметінде есепте тұрған адам-

дарды әлеуметке қосудың процесін жақсарту үшін жағдайларды жасау кезінде қылмыстық-атқару жүйесі мекемелерінен босатылатын науқастарды, әлеуметтік мәні бар немесе өзге де ауыр сырқаттармен (маскүнемдік, **нашақорлық**, туберкулез, қант диабеті, онкологиялық аурулар, АИТВ-жұқпасы, мүгедектігі) ауыратындарды емдеу сабақтастығының тетігін әзірлеу ұсынылады.

Азаматтардың денсаулық сақтау бойынша конституциялық құқығын іске асыру мақсатында денсаулық сақтау саласындағы қоғамдық қатынастарды реттейтін мәселелер «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» 2009 жылғы 18 қыркүйектегі №193-IV Қазақстан Республикасының Кодексында регламенттелген. Кодексте дәрілік заттардың, медициналық мақсаттағы бұйымдардың және медициналық техниканың айналысы саласындағы, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар айналымына мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру; сот-наркологиялық сараптама жүргізу; медициналық және фармацевтикалық қызметпен айналысу, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлардың айналымына байланысты қызмет түрлері бойынша Қазақстан Республикасының рұқсаттар және хабарламалар туралы заңнамасының сақталуын бақылауды жүзеге асыру; рецепт бойынша босатылатын, оның ішінде құрамында есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар бар дәрілік заттардың жарнамасын жасау; маскүнемдікпен, нашақорлықпен және уытқұмарлықпен ауыратын науқастарға медициналық-әлеуметтік көмек көрсету тетіктері нақты белгілендігін атап өткен жөн³.

Есірткімен заңсыз жұмыс істеу үшін әкімшілік және қылмыстық жауаптылық мәселелері ӘҚБтК және ҚР ҚК-де бекітілген.

Осылайша, талдап отырған Заң жалпы алғанда мемлекеттің стратегиялық мақсаттарына және аралас салалық заңнаманың нысаналы ережелеріне сәйкес келетінін айтуға болады.

Халықаралық құқықтық алаңға келетін болсақ, Қазақстан Республикасы бірқатар

¹ «Қазақстан Республикасының 2010 жылдан 2020 жылға дейінгі кезеңге арналған құқықтық саясат тұжырымдамасы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 24 тамыздағы №858 Жарлығы

² «Қазақстан Республикасындағы бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған және пробация қызметінде есепте тұрған азаматтарды әлеуметтік оңалтудың 2017-2019 жылдарға арналған кешенді стратегиясын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 8 желтоқсандағы №387 Жарлығы

³ «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» 2009 жылғы 18 қыркүйектегі №193-IV Қазақстан Республикасының Кодексі

Конвенцияларға қосылып, мыналарды:

- Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 1 шілдедегі № 257 Заңымен Есірткі құралдары туралы 1961 жылғы бірыңғай конвенцияға 1972 жылғы Түзетулер жөніндегі хаттамаға сәйкес оған енгізілген түзетулермен бірге, есірткі құралдары туралы 1961 жылғы бірыңғай конвенцияны.

- Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 29 маусымдағы № 249 Заңымен 1971 жылғы Психотроптық заттар туралы конвенцияны.

- Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 29 шілдедегі № 246 Заңымен 1988 жылғы Есірткі құралдары мен психотроптық заттардың заңсыз айналымына қарсы күрес туралы Біріккен Ұлттар Ұйымының конвенциясын ратификациялады.

Осылайша, қосылу және ратификациялау рәсімдерін жүзеге асыра отырып, Қазақстан Республикасы өзі үшін осы аталған 1961, 1971, 1988 жылдардағы Конвенциялардың міндеттілігіне келісім берді және осы саласындағы ұлттық және халықаралық заңнамалар арасында қайшылықтар туындаған жағдайда Конвенциялардың (жоғарыда көрсетілген) нормалары басымды құқыққа ие болады (халықаралық құқықтың басымдылығы).

Заңнаманың ескірген нормаларына келетін болсақ, қазіргі таңда заңнамалық актілердің электрондық каталогын енгізуге байланысты ескірген заңдар автоматты түрде жойылады. Демек, заңда ескірген нормалардың болуы «автоматикамен» азайтылады.

Сонымен қатар, 5-баптың 24-тармақшасында «осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді»⁴ ескі заңды құрылымы бар сөйлем қолданылған, осыған байланысты «Қазақстан Республикасы заңдарымен, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президентінің актілерімен жүктелген өзге өкілеттіктерді жүзеге асыру» жаңа тұжырымды қолданған абзал.

2. Норма шығармашылықтың заңнаманы жүйеге келтірудің, оны бұдан әрі заңнама салалары аясында шоғырландырудың, сондай-ақ заңнамада бар ескірген және қайталанатын нормаларды жоюдың, құқықтық реттеудегі олқылықтарды жоюдың, қолданыстағы құқықтың ішкі қайшылықтарды жоюдың тиімді құралдырының бірі ретінде **заңдарда бар сілтеме жасайтын нормаларды барынша азайту** және сәйкесінше олар бой-

ынша Конституцияға сәйкес заңнамалық актілердің қабылдануы мүмкін **мәселелер шеңберінде тікелей қолданылатын заңдарды қабылдау практикасын кеңею** болып табылады.

«Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы» Қазақстан Республикасының Заңында бланкетті (сілтеме жасайтын) нормалар жеткілікті екенін атап өткен жөн. Біздің ойымызша соңғылардың пайда болуы нәтижесінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар, адам құқықтары мен бостандықтарына және азаматтардың, ұйымдардың заңды мүдделеріне нұқсан келтіру орын алады.

Бәрімізге мәлім болғандай, «Ібіліс егжей-тегжейде жасырын тұрады». Отандық заң шығарушы БҰҰ қолайлы деп санайтын минималды шарттар сақталуының «кінәмшіл талаптарын» айтарлықтай іскерлікпен жасырды. Егжей-тегжейі заңға тәуелді актілердегі бланкеттік, сілтемелік түсіндіру институты (бұрын айтылған) арқылы анықталды.

Сөз Зерттелетін Заңның курсивпен белгіленген нормалары туралы болып отыр:

1-бап. Негізгі ұғымдар

Осы Заңда келесі негізгі түсініктер қолданылады:

5) есірткі, психотроптық заттармен және прекурсорлармен қамтамасыз ету нормативі (бұдан әрі - қамтамасыз ету нормативі) - Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасының аумағында сату үшін заңды тұлғаларға рұқсат етілген белгілі бір есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар саны;

10) есірткі, психотроптық заттардың, сол тектестер мен прекурсорлардың заңсыз айналымы - Қазақстан Республикасының заңнамасын бұза отырып жүзеге асырылатын есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы;

15) есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорларды тұтыну нормативі (бұдан әрі - тұтыну нормативі) - нақты заңды тұлғалардың тұтынуы үшін қажетті, есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік органға Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мәлімделген белгілі бір есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар саны;

20) Қазақстан Республикасында бақылау жасалуға жататын Есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізімі (бұдан былай - Тізім) - халықаралық Конвенциялар

⁴ <http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z980000279>

негізінде нөмірленген және тиісті кестелер мен тізімге біріктірілген, Қазақстан Республикасында бақылау жасалуға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлардың тізбесі (1-қосымша);

21) құрамында есірткі заттары бар өсімдіктерді өсіру-апиын көкнәрімен сораны (каннабисті), халықаралық Конвенцияларға сәйкес Қазақстан Республикасында бақылау жасалуға жататын Есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген, құрамында есірткі бар басқа да өсімдіктерді егу және өсіру;

22) құрамында есірткі, психотроптық заттар бар өсімдіктерді жинау - халықаралық Конвенцияларға сәйкес Тізімге енгізілген, құрамында есірткі бар жабайы өсетін немесе егілетін өсімдіктерді жинау;

34) уәкілетті органдар - Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, өздеріне берілген құзырет шегінде есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымына мемлекеттік бақылауды жүзеге асыратын мемлекеттік органдар;

35) уытқұмарлық – есірткі, психотроптық заттардың, сол тектестердің әсеріне ұқсас психикаға белсенді әсер туғызатын және Қазақстан Республикасының республикалық заңнамалық актілері мен халықаралық конвенциялардың тізімдеріне енгізілген дәрілік препараттар мен табиғаты әртүрлі дәрілік емес заттарды шектен тыс пайдалану.

Мына:

- 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38-баптар да ұқсас құқықтық табиғатты қамтиды.

Негізгі қорытындыда осындай бланкеттік нормалардың **ӘДІСНАМАЛЫҚ** қоғамдық қауіптілігі кейін «немқұрайлы» қабылданған Заңның негізінде қабылданатын нұсқаулы нормалар «нормативті құқықтық актінің» мағынасы мен мазмұнын бұрмалап, тиісінше, **АТҚАРУШЫ БІЛІК ОРГАНДАРЫ ӨЗІНІҢ ФУНКЦИЯСЫНДА ЗАҢНАМАЛЫҚ БІЛІКТІ АЛМАСТЫРАТЫНЫ** көзделеді. Бұл, өз кезегінде, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін арттырады және әдеттегідей азаматтардың сенім деңгейін соттық-құқықтық реформаға ғана емес, сол сияқты заңнамаға да төмендетеді. Біздің жағдайымызда «Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы» Қазақстан Республикасының Заңында зерттеліп отырған саладағы жалпы жұрт таныған заманауи ойлау жетістіктері толық емес көрсетілген.

Ұсыным ретінде курсивпен белгі-

ленген сілтемелі-бланкетті нормаларды жаңартылған және БҰҰ-ның бүкіл Конвенцияларында (жоғарыда айтылған) қолданылатын заманауи халықаралық-құқықтық терминология арқылы айқындау қажет немесе сілтеме жасайтын нормаларды анықтау процесін автоматтандыру арқылы заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерге қолданыстағы құқық жағынан анағұрлым қанағаттанарлық негізгі ұйымдастырушылық-құқықтық элементтерді енгізе отырып, оларды өзектендіру қажет.

3. Есірткіні халықаралық және ұлттық бақылау жүйесі жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттар нарығының екпіндей дамуына дер қоюмен алғаш рет қиындыққа тап болды. Оларға нақты құқықтық мәртебесі бекітілмеуінен бақылау шараларын белгілеу кезінде елеулі проблемалар туындайды, сондай-ақ бұндай заттардың айналымда шексіз мөлшерде және кедергісіз жүруіне алғышарттар қалыптастырылады [1].

Жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттар – бұрын белгісіз болған химиялық әдіспен алынған, синтетикалық каннабиноидтар түрінде болатын есірткілік немесе психикаға белсенді әсер ету қасиеттеріне ие, қандай да бір табиғи есірткі заттың ерекшелігі бар, бірақ одан химиялық құрылыс бойынша өзгешеленетін субстанция.

Бұндай препараттардың тез таралуы жиі шынайы құрамын жасыратын интернет-магазиндер мен сайттардың басқыншылық жарнама саясатына, сондай-ақ адамның жүйке жүйесіне және жалпы алғанда адам ағзасына теріс және құртатын әсер тигізе отырып, осы құрамалардың тыйым салынған заттардың психикаға белсенді әсер ететін ерекшеліктерін қайталайтын немесе кейбір кездерде олардан асатын ерекшеліктердің бар болуына байланысты болады.

Жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттармен қарсы күрестің өзектілігін Біріккен Ұлттар Ұйымының есірткі және қылмыстылық жөніндегі Басқармасы атап өтеді. Мсәелен, 2013 жыл бойынша Есірткі туралы дүниежүзілік баяндамада «ресми» және «дизайнерлік» есірткілер ретінде сатылатын жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттар теңдесі жоқ жылдамдықпен таралып, қоғамдық денсаулық сақтауға және қауіпсіздікке күтпеген проблемаларды тудырады деп көрсетілген.

Есірткіні және нашақорлықты Еуропалық мониторингтеу орталығының деректері бойынша 2000 жылдан бастап 2005 жылға дейінгі кезеңде жыл сайын жаңа синтетикалық психикаға белсенді әсер ететін заттардың анықталуы туралы хабар-

лама орта есеппен бес рет келген болатын. 2013 жылы бұл көрсеткіш 81-ге дейін өсті, ал 2014 жылы – 100-ден асты.

Химиялық құрылымын өзерте отырып, психикаға белсенді әсер ететін заттардың жаңа түрлерін жасау мүмкіндіктері шексіз көптігі нормативтік бекіту рәсімінің ұзақтығына байланысты оларды уақтылы халықаралық бақылауға алуды қиындатады.

Бұл проблеманың өткірлігін ескере отырып, осы мәселелер 2016 жылдың сәуірінде әлемдік есірткі проблемасына арналған БҰҰ Бас Ассамблеясының арнаулы сессиясында қарастырылған.

Жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттардың таралуы Қазақстан Республикасындағы есірткі ахуалына да теріс әсер ететін маңызды факторлардың бірі болып табылады.

Қазақстан территориясында синтетикалық каннабиноидтардың таралуын болдырмау шараларын қабылдау мақсатында 2010 жылы көрсетілген заттардың айналымына тыйым салынды.

Осылайша, 2011 жылы «Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы» Заңға (бұдан әрі – Заң) Есірткі және психотропты заттардың тізіміне 27 синтетикалық каннабиноидпен толықтыруды көздейтін өзгерістер енгізілді.

Қабылданған шаралар белгілі бір уақытқа Қазақстанда синтетикалық кан-

набиноидты және басқа жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттардың таралуына жол бермей, алдын алу әсеріне жетуге мүмкіндік берді.

Сонымен қатар, қабылданған шараларға қарамастан, жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттардың таралуы ары қарай өз дамуын тапты. Бұл ретте есірткі өндірушілер молекулярлық құрамды түрлендіру арқылы белгілі есірткілердің базалық формулаларына негізделе отырып, жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттардың синтезіне бас бұрған.

Қазақстан аумағында жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттар таралуының үрдісі ескеріле отырып, есірткі, психотроптық зат тектестердің айналымы үшін жауаптылық енгізілді [2].

Бұл ретте «тектес» ұғымы Заңда көзделген Есірткі мен психотроптық заттар тізіміне енбеген, заңсыз айналымдағы кез келген психикаға белсенді әсер ететін заттарды қамтитыны көзделген болатын.

Заңсыз айналымда пайда болатын барлық жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттар есірткі, психотроптық зат тектестерге жатқызылған болып көрінеді.

Бұл жаңашылдықтардың ерекшелігі – нақты, толық және заңнамалық актімен бекітілген есірткі, психотроптық зат тектестер тізімінің болмауында. Бұл ретте, сол немесе басқа белгісіз затты есірткі, психотроптық зат тектестерге жатқызу туралы шешім сот-сараптамалық зерттеуге

негізделген.

Дегенмен, тектестің химиялық формуласын анықтаумен қатар белгілі есірткі және психотроптық заттармен ұқсастығын, олардың нашакорлық қасиетін анықтау қажеттілігіне байланысты бұндай сараптамаларды жүргізу үшін қиындық туындады.

Сонымен қатар, 2015 жылы ішінде республика аумағында құқық қорғау органдары бірнеше рет бекітілген Есірткі және психотроптық заттар тізіміне енбейтін, сол сияқты сол тектестер болып табылмайтын жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттары тәркіленді.

Бұл кінәлі адамдарды жауаптылыққа тартудың тергеу және сот перспективаларының мүмкіндігін жоққа шығарды.

Осылайша, 2015 жылдың қаңтарында Батыс Қазақстан облысында құрамында АВ-PINACA-CHM синтетикалық каннабиноиды бар, салмағы 11 грамм, бекітілген Есірткі және психотроптық заттар тізіміне кірмейтін зат тәркіленді.

2015 жылдың мамырында Алматы қаласында салмағы 7 грамм, Жиынтық кестеге кірмейтін, пировалерон психотроптық заттың тектесі - α -пирролидиновалерофенон тәркіленді. 2016 жылы дәл осындай 7 факт тіркелген. Осылайша, қаңтарда Павлодар қаласында жедел іс-шаралар барысында салмағы 0,28 грамм, пировалерон психотроптық заттың тектесі болып табылатын пирролидиновалерофенон затын Интернет жүйесі арқылы сату фактісінің жолы кесілді⁵.

Мәселен, есірткі бизнесінің және оған байланысты трансұлттық ұйымдасқан есірткі қылмысының жаңа толқындары мен

қауіптері жағдайында жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттардың таралуы ең қауіпті үрдіс болып шықты. Қазақстан Республикасында есірткіні мемлекеттік бақылауды қамтамасыз етуге бағытталған әдістер ахуалдың даму қаупіне жеткілікті деңгейге сәйкес келмейді [3].

Елде жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттардың үнемі пайда болуы мен таралуын болдырмайтын қажетті алдын алу тетігінің жоқтығын мойындаған жөн.

Жаңа заттарды есірткі және психотроптық зат тектеске жатқызу тәртібі мен

тетігін реттеу үшін:

1) Үкіметке жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттардың тізімін жасау мен бекіту бойынша өкілеттіктерді беру қажет.

Ол үшін ұғымдық аппаратты «жаңа психикаға белсенді әсер ететін заттар» анықтамасымен толықтыру, сондай-ақ олардың тізімін қалыптастыру тәртібін бекіту қажет.

2) есірткі, психотроптық зат тектестер тұжырымдамасын мынадай редакцияда жазу қажет:

- «есірткі, психотроптық зат тектестер» – құрылымдық формулалары есірткі, психотроптық заттардың құрылымдық формулаларында бір немесе бірнеше сутегі атомдары, галогендер және (немесе) гидроксильді топтар оның ұқсас заттарына ауыстырумен құрылған, Қазақстан Республикасында бақылауға жататын Есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енбеген химиялық заттар;

3) жаңа заттарды сол тектес заттарға жатқызу тетігі мен тәртібін реттеу үшін ұғымдық аппаратты сутегі атомдарының орын басушы анықтамасымен толықтыру қажет;

- «сутегі атомдарының, галогендердің және (немесе) гидроксильді топтардың орын басушы» – есірткі, психотроптық заттардың құрылымдық формулаларында сутегі атомдарының, галогендердің, гидроксильді топтардың орын басушылары тізіміне енгізілген бір валентті немесе екі валентті атом немесе атом топтары.

4) ұсынылып отырған анықтамаға сәйкес есірткі, психотроптық заттардың құрылымдық формулаларында сутегі

⁵ Қазақстан Республикасы Ішкі Істер Министрлігінің ресми сайты

атомдарының, галогендердің және (немесе) гидроксильді топтардың орын басушыларының 48 атаудан тұратын Тізімді (жаңа форматта) бекіту қажет;

5) бақылауға алынған есірткілердің тізімін (жаңа форматта) Біріккен Ұлттар Ұйымының Есірткілерді бақылау жөніндегі Халықаралық Комитеті заңсыз айналымында анағұрлым көп кездесетін ретінде ұсынған синтетикалық есірткілердің негізгі топтарынан 65 қосынды атауымен толықтыру ұсынылады;

6) Есірткі, психотроптық заттарды және прекурсорларды шағын, ірі және аса ірі көлеміне жатқызатын Жиынтық кестені бақылауға алынған барлық заттардың атаулары бойынша саралаушы көлемдермен толықтыру қажет.

Сонымен қатар, қарсы іс-қимыл, мемлекеттік бақылау субъектілері құзыретінің және уәкілетті органдардың үйлестіру және өзге де функцияларының реттелмеуін атап өту қажет. Сәйкесінше, уәкілетті органның біркелкі құзыреттерін айқындау нысанасына зерттеліп отырған Заңның 5-бабын өзектендіру қажеттігі туындайды.

Мемлекеттік есірткі саясатының бағыттарын құқық қолдану практикасына ендіру тетігінің болмауы зерттеліп отырған Заңның кемшіліктерінің бірі болып табылады. Бұрын Қазақстанның құқықтық кеңістігінде: 1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 29 маусымдағы №383 қаулысымен күші жойылған Қазақстан Республикасында нашақорлыққа және есірткі бизнесіне қарсы күрестің 2012-2016

жылдарға арналған салалық бағдарламасы; 2. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласын дамытудың 2011-2015 жылдарға арналған «Саламатты Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы қолданыста болды.

Қазіргі таңда құқықтық жүйеде ұқсас бағдарламалар (Республиканың белгіленген екі бағдарлама) жоқ. Демек, нашақорлықтың профилактикасы, нашақорлықты емдеу жүйесіндегі проблемаларды кешенді шешу бойынша, есірткіге тәуелді адамдарды оңалту жүйесін дамыту бойынша; есірткінің заңсыз айналымына қарсы күрес тетігін күшейту арқылы есірткінің заңсыз айналымының жолын кесу бойынша; есірткінің заңсыз айналымын және оларды асыра пайдалануды бақылау саласындағы халықаралық ынтымақтастықты нығайту бойынша міндеттер көріністік сипатқа ие және оларды жүзеге асыруға толыққанды ықпал етпейді.

Бұл ретте, азаматтардың денсаулығын сақтау және санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету, Бірыңғай ұлттық денсаулық сақтау жүйесін дамыту және т.с.с. мәселелері бойынша сектораралық және ведомствоаралық өзара іс-қимылды нығайту мәселелері де толық реттелмеген, бұл есірткі, психотроптық заттардың, сол тектестер мен прекурсорлардың айналымына саласындағы мемлекеттік саясатты іске асырудың құқықтық негіздерінің әлсірету тәуекелін күшейтеді және олардың заңсыз айналымына қарсы күрес шараларын белгілейді.

ӘДЕБИЕТ

1. Пермяков М.В. Проблемы квалификации незаконного оборота наркотических средств и психотропных веществ // Мониторинг правоприменения, № 4 (34), 2013. – <http://cyberleninka.ru/article/n/problemy-k-valifikatsii-nezakonnogo-oborota-narkoticheskikh-sredstv-i-psihotropnyh-veschestv> (дата обращения 15.03.2017г.).
2. Исмагулов К.Е., Ахмеджанов Ф.Р. Некоторые вопросы совершенствования антинаркотического законодательства Республики Казахстан // Матер. междунар. научн.-практ. конфер. «Будущее без наркотиков», Астана, 2016г., Стр. 168-174.
3. Кусетов С. Механизмы противодействия наркобизнесу // Информационно-публицистический журнал «Наркопост» 1-2016г., Стр. 19-27.

REFERENCES

1. Permyakov M.V. Problemy kvalifikatsii nezakonnogo oborota narkoticheskikh sredstv i psyhotropnyh veshestv // Monitoring pravoprimereniya, № 4 (34), 2013. – <http://cyberleninka.ru/article/n/problemy-k-valifikatsii-nezakonnogo-oborota-narkoticheskikh-sredstv-i-psihotropnyh-veschestv> (data obrasheniya 15.03.2017)
2. Ismagulov K.E., Akhmedzhanov F.R. Nekotorye voprosy sovershenstvovaniya antinarkoticheskogo zakonodatelstva Respubliki Kazakhstan // Mater. mejdunar. nauchn.-prakt. konfer. «Budushee bez narkotikov», Str. 168-174.
3. Kusetov S. Mechanizmy protivodeystviya narkobiznesu // Informacionno-publicisticheskii jurnal «Narkopost» 1-2016г., Str. 19-27.